

ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС

УДК 347.2:336.71

ЩОДО ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЕКСТРЕНОЇ ПІДТРИМКИ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА США

Крістіна ВОЗНЯКОВСЬКА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Чернівецького юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

АНОТАЦІЯ

У статті порівнюється досвід правового регулювання механізмів екстреної підтримки ліквідності банків в Україні та США. Зроблено висновок, що порядок екстреної підтримки ліквідності банків з боку Національного банку України потребує введення в загальну логіку функціонування банківської та господарської системи, збалансування її мети та змісту. Виходячи з позитивних напрацювань Федеральної резервної системи, процеси екстреного рефінансування в Україні потребують деформалізації на користь стандартизованих процедур, усунення приписів, які затягують ухвалення ефективних рішень, запровадження багатовекторного рейтингування банків, зниження нормативних ставок рефінансування та спрощення підходів до забезпечення банківських зобов'язань. Без виведення механізмів екстреної підтримки ліквідності банків на рівень кращих практик провідних економік світу залишатимуться високими ризики неефективності заходів Національного банку України щодо підтримки банківської ліквідності в умовах фінансово-економічних криз.

Ключові слова: кредити екстреної підтримки, рефінансування, Національний банк України, Федеральна резервна система США.

ON THE LEGAL MECHANISMS OF EMERGENCY SUPPORT OF BANKS' LIQUIDITY: THE EXPERIENCE OF UKRAINE AND THE USA

Kristina VOZNIAKOVSKA,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Department of Civil Law
of Chernivtsi Law Institute of National University "Odessa Law Academy"

SUMMARY

The article compares the experience of legal regulation of Emergency Credit mechanisms for banks in Ukraine and the United States. It is concluded that the rules of emergency support of liquidity of banks by the National Bank of Ukraine requires introduction in general logic of the banking and economic system functioning, balancing its purpose and content. Based on positive developments of the US Federal Reserve, the processes of emergency credit in Ukraine need to be deformed in favor of standardized procedures, eliminating the requirements that delay the adoption of effective decisions, the introduction of multi-vector rating of banks, lowering of regulatory rates for refinancing and simplification of approaches to securing bank liabilities. There will remain high risks of inefficiency of NBU actions in support of bank liquidity in the conditions of financial and economic crises without the adoption of the emergency support of banks' liquidity to the level of best world practices of the leading economies.

Key words: Emergency Credit, refinancing, the National Bank of Ukraine, the US Federal Reserve.

REZUMAT

Articolul compară experiența reglementării juridice a mecanismelor de asistență de urgență pentru băncile din Ucraina și Statele Unite. Sa ajuns la concluzia că procedura de sprijin de urgență a lichidității de către BNU necesită punerea logică de ansamblu a sistemului bancar și economic, echilibrarea scopului și conținutului său. Pe baza evoluțiilor pozitive ale proceselor de refinanțare de urgență Fed din Ucraina au nevoie de deformalizare în favoarea unor proceduri standardizate, eliminarea reglementărilor care întârzie la adoptarea unor soluții eficiente, introducerea de multi-vector de rang băncar, reducând ratele de refinanțare și de simplificare de reglementare pentru pasivele bancare.

Cuvinte cheie: credite de sprijin de urgență, refinanțare, Banca Națională a Ucrainei, US Federal Reserve.

Постановка проблеми. Питання про повноваження Національного банку України (далі – НБУ) щодо екстреної підтримки банківських установ потребує ретельного опрацювання, адже є останнім способом подолання кризового стану банківської установи, а недосконалі механізми його здійснення можуть звести нанівець спроби порятунку банку, спрово-

кувавши в подальшому значні економіко-правові проблеми як для його вкладників (клієнтів), так і для економічної системи загалом (втрата довіри до банків, банківська паніка, виведення коштів за кордон, девальвація національної валюти тощо).

Стан дослідження. На жаль, питання екстреної підтримки банківських установ у роботах юристів-господар-

ників не аналізувалися. Можна звернути увагу лише на окремі дослідження контрольно-наглядових та регулятивних функцій повноважень НБУ в контексті грошово-кредитної політики. Зокрема ідеться про роботи О.П. Подцерковного [1, с.57–59, 342–349], К.В. Масляєвої [2], Н.В. Никитченко [3] та небагатьох інших, у яких розглядаються окремі функції НБУ. Такий стан дослідження відповідної проблематики не відповідає ролі правового забезпечення відносин щодо запобігання кризи ліквідності банківських установ та завчасного усунення умов потенційної неспроможності банків. До того ж у світі вироблені цілком досконалі процедури екстреної підтримки банківських установ, враховуючи загальне розуміння значення банківської системи для економіки та потужності адекватних заходів регулятора, як реакція на факти загрози стабільності цієї системи. Зокрема надзвичайно корисним для України є дослідження досвіду правового забезпечення політики Федеральної резервної системи США (далі – ФРС) у справі надання кредитів екстреної підтримки банківських установ.

Метою статті є порівняння процедур екстреної підтримки банківських установ для відновлення їхньої ліквідності й запобігання банкрутству у банківському праві США та України з метою обґрунтування основних напрямів удосконалення законодавства України у сфері рефінансування НБУ.

Виклад основного матеріалу. Недосконалість вітчизняних процедур банківської підтримки в періоди кризових явищ в економіці не потребує доведення. Ідеться про фактичні негативні результати діючої системи підтримки ліквідності банківських установ в Україні, позаяк значна їх частина, незважаючи на отримання рефінансування протягом 2014–2015 років, усе-таки втратила платоспроможність та була піддана ліквідації. Ідеться про такі потужні банки, як «Надра» (9,8 млрд. грн.), «Дельта Банк» (8 млрд. грн.), «Фінансова ініціатива» (7,2 млрд. грн.) та «ВАБанк» (3 млрд. грн.), «Фінанси і кредит» (6,3 млрд. грн.), «Імексбанк» (3,4 млрд. грн.) [4]. Не можна не погодитися з думкою, що такі факти підтверджують відсутність адекватних механізмів підтримки ліквідності банків і недосконалість підходів до оцінки фінансового стану установ, які мають намір скористатися такими привілеями [5, с. 58].

Особливо гостро питання екстреної підтримки виникає саме в розрізі відносин між НБУ та слабкими банками, адже саме в час скрутного майнового становища та браку ліквідності ці банки звертаються до НБУ за рефінансуванням, а в стані неспроможності постає питання про повернення НБУ запозичених раніше такому банку коштів.

Екстрена підтримка ліквідності банків із боку НБУ існує в межах інституту рефінансування, під яким варто розуміти засіб державної економічної політики, що вживається НБУ з метою підтримки ліквідності банківських установ, досягнення грошово-кредитної стабільності в економічних відносинах та реалізації програм національного економічного розвитку, здійснюється у формі надання НБУ кредитів банківським установам за сприятливими процентними ставками та умовами.

В основі загального порядку рефінансування лежить «Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи», затверджене постановою Правління НБУ від 17 вересня 2015 року № 615 (далі – Положення № 615). Окремо виділяється «Положення про екстрену підтримку Національним банком України ліквідності банків», затверджене Правлінням НБУ № 411 від 14 грудня 2016 року (далі – Положення 411). Виходячи із логіки рішень НБУ, прийнятих протягом 2014–2016 років і формалізованих у Положенні № 411, можна вважати, що саме механізм останнього, який прийшов на зміну порядку

видання так званих «стабілізаційних кредитів», виступає основним засобом підтримки стабільності банківської системи в умовах кризи.

Перша проблема, яка тут помічена, полягає в широті та одноосібності повноважень НБУ щодо тих чи інших оцінок під час здійснення екстреної підтримки банківських установ.

Зокрема можна звернути увагу на те, що в Положеннях НБУ наголошується: «Національний банк здійснює екстрену підтримку ліквідності платоспроможних банків, які мають, за оцінкою Національного банку, вплив на стабільність фінансової системи (курсів К.В.)», «Національний банк оцінює вплив банку на стабільність фінансової системи з урахуванням його кількісних та якісних параметрів діяльності (курсів К.В.)», «Національний банк під час прийняття рішення щодо екстреної підтримки ліквідності банку оцінює його фактичну та прогнозу платоспроможність (курсів К.В.)», «Національний банк у разі настання в банку надійної ситуації з ліквідністю (за оцінкою Національного банку) має право звернутися до банку з пропозицією щодо дострокового повернення кредиту (курсів К.В.)» тощо.

Такі оцінки мають надзвичайно вразливий суб'єктивний характер, адже передбачають оперативне вирішення питань платоспроможності та інші аспекти діяльності банків. Для порівняння програми кредитування Федеральної резервної системи будуються на рейтингах, зокрема CAMELS (C)apital adequacy; (A)ssets; (M)anagement Capability; (E)arnings; (L)iquidity (also called asset liability management); (S)ensitivity (sensitivity to market risk, especially interest rate risk). Це передбачає визначення показників банківської діяльності на підставі аналізу співвідношення фінансових звітів, поєднаними із перевітками на місцях, які здійснює призначений наглядовий регулятор. У США ці наглядові регулятори містять Федеральну резервну систему, Управління контролера грошового обігу, Національне управління кредитної спілки, Адміністрацію фермерського кредиту, Федеральну корпорацію страхування депозитів [6], але не містять жодного центробанку. Таким чином, об'єктивізується та стандартизується оцінка стану банку для прийняття рішення про кредитування, що дозволяє повною мірою врахувати ризики неповернення коштів та спрогнозувати виникнення інших проблем щодо виконання кредитної угоди.

Хоча Положення № 411 діє поряд із «Положенням про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України», затвердженим Правлінням НБУ № 327 від 13 липня 2010 року, останні сьогодні фактично не застосовуються. Водночас паралельна дія цих актів щонайменше ставить питання про узгодження їхніх положень.

Якщо поглянути на визначення НБУ поняття «стабілізаційних кредитів», які застосовувалися до моменту набрання чинності Постанови № 411, то виходило, що їхня відмінність від інших кредитів рефінансування полягала лише в спеціальному терміні та наявності вимоги про надання певних документів на підтвердження фінансової моделі розвитку банку, а також документів, які «підтверджують показники цієї фінансової моделі». Очевидно, що стабілізаційний кредит, наданий для виконання програми фінансового оздоровлення, мав невеликі шанси на повернення в умовах, коли «фінансова» модель розвитку банку не супроводжувалася незалежною оцінкою ризику їхнього неповернення та значення банку для економіки.

По суті з моменту набрання Положенням № 411, але не пізніше 02 січня 2017 року, Національний банк істотно ускладнив банкам-претендентам надання забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором щодо

екстреної підтримки ліквідності банку. Зокрема уведено спеціальні корегувальні коефіцієнти для такого забезпечення, як майнові права за укладеними банком кредитними договорами без участі пов'язаних з банком осіб. Ідеться про додаток до Положення № 411, яким у п. 8 обумовлюється прийняття в забезпечення майнових прав «за укладеними банком-позичальником кредитними договорами з юридичними особами (крім банків, бюджетних установ), фізичними особами – підприємцями, виконання зобов'язань за якими забезпечене іпотекою, крім об'єктів незавершеного будівництва». Водночас передбачаються не лише стандартні критерії до забезпечення рефінансування, зокрема враховується клас юридичної особи (крім банку, бюджетної установи) не нижче четвертого, а клас фізичної особи-підприємця не нижче першого, відповідно до нормативно-правового акта НБУ щодо визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Передбачаються також понижувальні коефіцієнти оцінки забезпечення: 0,5 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/контролером); 0,4 (у разі неукладення договору поруки з власником істотної участі в банку/контролером).

Цим НБУ не просто обмежив інструменти забезпечення виконання зобов'язань банків за кредитами екстреної підтримки, а унеможливив у багатьох випадках реалізацію відповідних намірів слабких банків на отримання заходів підтримки, хоча склад кредитних зобов'язань у межах потенційного рефінансування в цьому разі цілком припускає наявність надійних об'єктів майнового забезпечення. Ураховуючи те, що ризик неадекватної оцінки майнових прав за таких умов, якщо йдеться про системний банк, є нижчим за ризик дестабілізації економічних відносин в країні загалом, у зв'язку із загрозою ланцюгової реакції з банківськими банкрутствами (саме це відбулося в Україні у 2014–2016 роках), такі застереження виглядають надзвичайно жорстко. Питання належної оцінки майнових прав потребує вирішення на стадії укладання договорів банків із клієнтами, а не на стадії переуступлення відповідних прав НБУ в порядку рефінансування.

Водночас, якщо порівняти відповідні положення НБУ щодо кредиту екстреної підтримки з правилами Федеральної резервної системи США щодо аналогічного інституту (Emergency Credit), то можна помітити істотну розбіжність у відповідних підходах щодо того, що відрізняє букву закону від його духу. На перший погляд Закон Федеральної резервної системи США передбачає тотожну екстрену підтримку учаснику програми кредитування, так само, як це зроблено у відповідних положеннях НБУ. Зокрема передбачено, що в незвичних та непередбачуваних обставинах Рада керуючих може дозволити Резервному банку надати екстрений кредит учаснику програми або об'єкту, відповідно до ретельно виписаних вимог. Але вловивши букву відповідних приписів американських колег, НБУ у своїх положеннях втратив «дух» аналогічних процедур.

Зокрема, відповідно до правил ФРС, програми екстреного кредитування мають бути схвалені секретарем казначейства, а кредитні резервні банки – отримати докази того, що учасники програми не можуть забезпечити адекватне отримання кредитів від інших банківських установ. Будь-якої згадки на такий доказ Положення НБУ не містить, що зводить на рівень політичного рішення питання відповідного кредитування. Крім того, акти НБУ позбавлені аналогічного встановленому в законі США ключового положення: якщо це не забезпечено цінними паперами Уряду чи агенції США, то кредити такого типу вимагають позитивного голосування, принаймні, п'яти членів Ради керуючих Федеральної резервної системи. Якщо є менш ніж п'ять, але хоча б два члени Ради, то присутні можуть за-

твердити продовження надзвичайного кредиту шляхом одностайного голосування з урахуванням умов, викладених у розділі 11 (r) (1) Закону ФРС [7]. Якщо врахувати демократичний характер обрання членів Ради керуючих ФРС, який важко порівняти з директивним характером призначення членів правління НБУ, то стає очевидним орієнтир, до якого мають йти вдосконалення процедур ухвалення рішень щодо рефінансування в Україні.

НБУ вибудував негнучку структуру переддоговірних відносин із претендентами на отримання рефінансування, який підпорядковує вимоги до кредитування формальними приписами та заниженими корегуючими коефіцієнтами без зайвої необхідності, тобто непропорційно. Фактично виходить, що НБУ більше опікується можливістю «заробити» на екстреному рефінансуванні, аніж дбає про ліквідність та стабільність банківської системи, а через неї – ліквідність та стабільність економіки загалом. Важко не погодитися в цьому контексті з думкою В.Ю. Чібісової про те, що «високі вимоги до отримання цього виду кредиту говорять про низький рівень кредитного ризику цього інструменту, адже всю інформацію стосовно підтвердження платоспроможності установи, аналізу джерел майбутнього погашення заборгованості ретельно перевіряє центральний банк і практично мінімізує ймовірність неповернення як самої суми кредитних коштів, так і відсотків за його користування» [5, с. 58]. Тому непропорційно високі вимоги до підстав та порядку забезпечення екстреної підтримки банків фактично нівелюють можливість використання відповідного інструменту підтримки слабких банків як таку.

Для порівняння: Федеральна резервна система США здійснює кредитування банків відповідно до їхніх рейтингів, а не рейтингів клієнтів банків, за кількома програмами, зокрема первинного кредиту, додаткового кредиту, сезонного кредиту та екстремального кредиту. Кожну з указаних кредитних програм врегульовано загальним переліком заставних зобов'язань, які містять:

- комерційні, промислові або сільськогосподарські кредити;
- споживчі кредити;
- кредити на житло та комерційну нерухомість;
- корпоративні облигації та інструменти грошового ринку;
- обов'язки американських державних установ та урядових організацій;
- цінні папери, забезпечені активами;
- забезпечені іпотечні зобов'язання;
- зобов'язання Казначейства США;
- зобов'язання державних або політичних підрозділів.

Водночас відсутнє жорстке знижувальне корегування: відповідна маржа пониження визначається коридором, який має соціальний, а не ринковий характер. Наприклад, іпотечні кредити оцінюються в коридорі маржі від 63% до 95%, так само, як студентські позики без будь-якого забезпечення [8].

Звертає на себе увагу й вагоме застереження, яке убезпечує від певних привілеїв в обраних способах забезпечення: «Забезпечення, за яким особливий галузевий кредитор, набуває вищого юридичного інтересу, не є прийнятним» («Collateral in which a special industry lender retains a superior legal interest is not acceptable») [9].

Так само можна покритикувати позицію НБУ щодо жорсткого визначення процентної ставки за кредитами екстреної підтримки ліквідності: вони визначенні відповідним Положенням № 411 без урахування співвідношення економічного призначення облікової ставки та негнучкого правила про двопроцентну надбавку за кредитами екстреної підтримки. У цьому разі не враховано, на жаль, можливість та доречність установлення низької облікової ставки

НБУ у складі його грошово-кредитної політики, коли дво-процентна надбавка буде занадто великим обтяженням в умовах гострої кризи ліквідності банківської установи.

Для прикладу: кредити Федеральної Резервної системи банкам (Fed's use of credit), яку ще іменують програмою вікна дискаунтів – Federal Reserve discount window, надаються під відсоток, що лише на 0,5% вище облікової процентної ставки ФРС [10].

На жаль, чинні в Україні умови рефінансування не містять реальної ступневої заходів підтримки в контексті рефінансування. Хоча відбувається певна диференціація форм загального рефінансування та екстреної підтримки ліквідності згідно з Положенням № 615 та Положенням № 411 відповідно, але за змістом відповідних актів як загальне, так і екстремальне рефінансування не можуть надаватися за однакових підходів щодо слабого банку. Зокрема екстрене рефінансування спрямоване на «підтримку ліквідності платоспроможних банків, які, за оцінкою Національного банку, впливають на стабільність фінансової системи, тимчасову потребу в підтриманні ліквідності для виконання зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами (крім пов'язаних із банком осіб) і вичерпали інші джерела підтримання ліквідності, зокрема на міжбанківському кредитному ринку та за допомогою стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи» (п. 2 Положення № 411). У цьому разі не йдеться навіть про системно важливий банк, як цю термінологію застосовує Закон «Про банки та банківську діяльність». Застосовується характеристика «має вплив на стабільність фінансової системи», тоді як системно важливий банк, згідно із Законом, «відповідає критеріям, установленим Національним банком України, діяльність якого впливає на стабільність банківської системи». Системно важливими банками в Україні визнано на 2017 рік три банки: ПАТ КБ «Приватбанк», АТ «Укресімбанк» та АТ «Ощадбанк» [11]. Проте Положення № 411, не говорячи про системно важливий банк, але утворюючи таким чином певну лазівку для власної суб'єктивної оцінки, істотно звужує перелік потенційних реципієнтів такої підтримки. Як справедливо зауважено в літературі, «недоліком зазначеного інструменту кредитного характеру для самих банків виступає громіздка попередня робота щодо оформлення потрібної документації та доступність його тільки для незначної категорії банківських установ» [5, с.56].

Не можна також не відмітити наявності певних застережень щодо отримання кредитів екстреної підтримки, які надзвичайно складно виконати слабкому банку, тим паче в умовах загальноекономічної кризи. Зокрема серед вимог до засобів забезпечення рефінансування належить прострочення погашення боргу на дату передавання майнових прав за кредитним договором (п. 8 Додатку до Положення № 411). Водночас більшість дебіторів банків в умовах фінансово-економічної кризи можуть виявитися такими, що прострочили виконання власних зобов'язань за кредитними договорами. Але це не означає зменшення вартості забезпечення, позаяк в юридичному сенсі не означає зменшення можливостей отримання відшкодування боргу за рахунок іпотеки.

Крім того, можна звернути увагу на надзвичайну деталізацію та інструктивність відповідних положень щодо екстреної підтримки банків. Обсяг відповідних регулятивних положень збігається з обсягом першої редакції Закону «Про банки та банківську діяльність». У Положенні № 411 не лише встановлюються обмеження та вимоги щодо діяльності банку на строк дії кредитного договору: від обмеження здійснення активних операцій та заборони здійснення інвестицій до заборони виплати дивідендів. Хоча окремі обмеження видаються надмірними (наприклад, заборона здійснення інвестицій повинна стосуватися лише ліквідних

коштів, позаяк інвестиції, наприклад, у формі неліквідних цінних паперів, навряд чи несуть загрозу погіршення показників ліквідності). Водночас ці обмеження загалом є пропорційними та такими, що можуть бути ефективно виконані.

Що ж стосується багатьох інших зобов'язальних, а не заборонних норм відповідного Положення, то навіть сама їхня кількість ставить питання про дєвєість нормативно-правового акту та його відповідність потребам «екстреної» підтримки. Регламентуються не лише обтяжливі стадії: направлення попереднього клопотання – розгляд клопотання – попередня згода НБУ у формі повідомлення щодо укладання Генерального договору – підготовка документів банком – розгляд документів НБУ – укладання Генерального договору на 1 рік без зобов'язання надання екстреної підтримки – звернення банку щодо надання екстреної підтримки у разі реальної потреби – прийняття рішення про надання кредиту – виконання першого траншу кредитного договору – контроль за виконанням кредитного траншу – звернення та надані відповідних документів щодо другого траншу кредитного договору – можливість дострокового розірвання договору тощо. Будь-яка зі стадій займає не лише багато часу, передбачає велику кількість документації щодо відомостей, які цілком відомі НБУ, але й містить незчисленні підстави для зупинення відповідних процедур. Наприклад, під час подачі документів, має бути надано документи про «фінансову модель розвитку банку на наступні 12 місяців (за формою, визначеною Національним банком), погоджені радою банку та підписані головою правління банку. Банк, разом із фінансовою моделлю розвитку, має надати документи, пояснення, обґрунтування щодо прогнозних показників фінансової моделі розвитку банку та прийнятих під час її побудови припущень». Це лише 5-та група документів, яка має умовне значення, враховуючи відсутність реальних правових наслідків порушення модельних показників, але яка потребує надзвичайно тривалої роботи щодо підготовки. Підстави відмови в наданні кредиту в певних випадках є слабо пов'язаними з метою відповідного кредитування. Наприклад, відмова в екстреній підтримці може бути вчинена у разі «наявності порушеного обов'язку банку, майнового поручителя, поручителя за будь-яким укладеним із Національним банком кредитним договором або іншим договором, за яким Національний банк є кредитором банку». Так само відмова в наданні кредиту може бути пов'язана з установленням «факту виплати банком протягом трьох місяців, що передують зверненню банку до Національного банку з клопотанням про надання кредиту для екстреної підтримки ліквідності, або в будь-який час після такого звернення, коштів пов'язаних із банком особам». Водночас кожна з цих підстав може втратити змістовність, якщо йдеться про наявність незначної заборгованості за кредитами НБУ, незначні виплати пов'язаним особам, які не впливають на ліквідність банку. Крім того, недостатньо зрозуміло, як підтримка слабого банку може бути пов'язана з відсутністю підстав його слабкості. Ця суперечність указує на невідповідність змісту Положення № 411 його завданням та цілям.

Не можна не відмітити й потреби запровадження механізму зменшення суб'єктивізму в прийнятті рішень НБУ щодо кредитування. Це полягає, по-перше, в рейтингуванні банків – претендентів на отримання кредитної підтримки, а по-друге, у диференціації кредитних програм такої підтримки, що включає не лише врахування рейтингу відповідної банківської установи під час вибору різних кредитних засобів підтримки та кризову ситуацію з ліквідністю, але й навіть сезонності певних потреб банківських установ. Остання узгоджується із потребою врахування під час здійснення грошово-кредитної політики загальної економічної ситуації та економічної політики держави.

Висновки. Таким чином, механізм екстреної підтримки ліквідності НБУ потребує введення в загальну логіку функціонування банківської та господарської системи, збалансування її мети та змісту. Виходячи з позитивних напрацювань ФРС, процеси екстреного рефінансування в Україні потребують деформалізації на користь стандартизованих процедур, усунення приписів, які затягують ухвалення ефективних рішень, запровадження багатовекторного рейтингування банків, зниження нормативних ставок рефінансування та спрощення підходів до забезпечення банківських зобов'язань. Без виведення механізмів екстреної підтримки ліквідності банків на рівень кращих практик провідних економік світу залишатимуться високими ризики неефективності заходів НБУ щодо підтримки банківської ліквідності в умовах фінансово-економічних криз.

Список використаної літератури:

1. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики. Київ: Юстиніан, 2006. 424 с.
2. Масляєва К.В. Господарсько-правове забезпечення функціонування ринку фінансових послуг в Україні: автореф. ... канд. юрид. наук. 12.00.04; Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2009. 20 с.
3. Никитченко Н.В. Європейські моделі здійснення державного фінансового контролю. Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-1. С. 158–160. URL: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/4/Nykytchenko%20N.V..pdf.
4. Національний банк залишив незмінним перелік системно важливих банків. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44475382&cat_id=55838
5. Чібісова В.Ю. Удосконалення інструментів регулювання ліквідності банків України. Вісник Університету банківської справи. 2017. № 1 (28). С. 51-59.

6. CAMELS rating system. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/CAMELS_rating_system

7. Federal Reserve Act: Board of Governors of the Federal Reserve System. URL: <https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/fract.htm>

8. Discount Window Margins and Collateral Guidelines. URL: <https://www.frbdiscountwindow.org/Pages/Collateral/Discount%20Window%20Margins%20and%20Collateral%20Guidelines.aspx>

9. The Federal Reserve Discount Window. URL: <https://www.frbdiscountwindow.org/Pages/General-Information/The-Discount-Window.aspx#rates>

10. Amade, Kimderly. Federal Reserve Discount Window and How It Works. URL: <https://www.thebalance.com/federal-reserve-discount-window-3305923>

11. Національний банк залишив незмінним перелік системно важливих банків. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44475382&cat_id=55838

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Возняковська Крістіна Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Vozniakovska Kristina Anatoliivna – Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Department of Civil Law of Chernivtsi Law Institute of National University “Odessa Law Academy”

christjachristja@gmail.com